

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

5. De præstantia Ordinum, zelum animarum exercentium. Thema. Tu autem vade & annuntia regnum Dei. Lucæ 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

piare valeamus, nec moribundis afflittere, aut dissidentes reconciliare possimus pro aliis, qui id possunt, ut efficaciter & feliciter istis muneribus fungantur, DEUM rogemus. Hæc ratione crescet Charitas nostra, proficiet zelus initio debilis, & cum tempore evadet, fortis ut mors dilectio, & dura sicut infernus æmulatio nostra, quibus

grandiores labores, molestias, ac difficultates pro DEI gloria & animarum salute vincamus & detriumphemus: atque ita DEO gratiora opera exhibebimus, quam si infirmos curamus: Dæmonia expelleremus, ac mortuos ad vitam revocaremus.

EXHORTATIO V. IN REGULAM II. SUMMARI.

Ostendit præstantiam Instituti, ex professo zelum animarum exercentis.

T H E M A.

Tu autem vade, & annuntia Regnum Dei. Lucae 9.

Vel ex Regula II.

Cælesia est Regi-
na illa, Christi
Regis Regum
Sponsa dilectis-
sima, aut ea Cha-
ritatis cyclade
exornata, de
qua Vates regius
Psalm. 44. inquit: *Assisit Regina à dex-
tris tuis, in vestitu deaurato, circumdata*
*varietate. Omnium scilicet Ordinum
Religiosorum, veste & instituto discre-
pantium, varietate circumamicta. Ad
hanc vestem polymytam Sponsa per-
tinent Ordines omnes, ac proinde om-
nes laude, nulli vituperio digni sunt.
Omnes enim, sunt castra Dei: Omnes
sunt terrestris caelum. Ex mente S. Joannis
Climaci, Grad. 4. Coll. 11. Omnes, ce-
leste S. Gregorio Nazianzeno Orat. ult.
in*

in Julian. *Sunt gregis Dominici primitie, columna & corona fidei, pretiosa margarita, templi illius lapides, cujus fundamentum & lapis angularis est Christus. Omnes, Authore Sancto Laurentio Justiniano Serm. de S. Hugone, Sunt terra sancta, in quibus puritatis custoditur candor, & quantum fas est, celestis vite preferuntur insignia. Omnes sunt, ut asseruit Deus Pater S. Catharinæ Senensi Dial. cap. 155, 158, 164. Veluti navicula securo, pro recipiendis animabus, qua currere volunt ad perfectionem, ut eas tutissimè perducas ad portum æternæ salutis. Omnes ergo laude digni sunt, quamvis alter altero sit perfectior.*

Cùm verò nonnulli Novitii nostri, quandoque tententur à Dæmone, ut, quem semel amplexi sunt, Ordinem deserant: ostendam Instituta illa, quæ ex professione, non solum saluti & perfectioni propria, verum etiam alienæ vacant, esse aliis præstantiora eo fine, ut Novitii nostri, ad institutum nostrum, amandum, æstimandum, in eo perseverandum, ejusque finem assequendum excitentur.

I.
Ordines
Apostolice
munia
obviantes
præstant
solitariis.

I. Tentat nonnunquam Diabolus, tranquillitatis osor, turbationis author, Novitium Societatis, objicitque præstantiam cujusdam Ordinis in solitudine degentis, sibi uni vacantis, orationi, contemplationi, ac psalmodiæ unice intenti: fateor equidem, præstantes hæc Religiones sunt, actusque nobiles circa quos versantur: Deum enim laudare, contemplationi vacare, in choro psallere, Angelicum opus est: at ex Charitate, zelo & misericordia ignorantes docere, peccatores ad mellorem su-

gem reducere, verbum Dei prædicare, &c. Longè est nobilitus; ac proinde Institutum his ex professo vacans aliis est præstantius; cùm Charitas, Religionis virtutem dignitate superet.

Probatum id primò exemplo ipsiusmet Christi Domini Redemptoris nostri, qui in infantia & juventute, vitam privatam & solitariam egit, orationi & contemplationi deditus: at jam maturus, vitam hanc in actuam commutavit, animarum salutem quaesivit, Evangelium suum mundo annuntiavit, peccatores convertit, & in his usque ad mortem perseverando, instituti hujus præstantiam abundè demonstravit. Si enim institutum quoddam, itudivine foret dignius, illud utique sibi, Apostolisque suis ac Discipulis commendasset. Sed nihil reperit præstantius, nihil dignius; in eo enim est consummatio Charitatis. Deinde Sanctus Joannes Baptista, quo inter natos mulierum non surrexit major; infantiam & adolescentiam in oratione, contemplatione, vitæque privata traduxit, at virilem ætatem ingressus, eremum deseruit; ex antro deserti prodit in publicum, penitentiam prædicavit, baptismum abluvit, hominibusque ad Christum, mundi Messiam adduxit; quod priore munere fuit excellentius.

Confirmari idem potest exemplis Sanctorum vitæ solitariæ cum primis addictorum, qui datâ opportunitate, animarum saluti procurandæ tanquam operi nobilissimo, deesse noluerunt. De magno Antonio refert Sanctus Athanasius in ejus vita; illum aliquando, ad resistendum hæreticis Alexandriam

driam ex eremo descendisse; nec unquam defuisse multitudini ex orbe universo, undique ad se affluenti, quin doceret & verba salutis impertiretur; quod opus, sanè nobilius fuit, quam si soli orationi & contemplationi vacasset. Similiter de Sancto Benedicto refert Sanctus Gregorius L. 3. Dial. c. 8. Eum non solum plura Monasteria edificasse, atque instituisse, in vita & moribus; verum etiam in monte Cassino, templum idololorum evernisse, & oppidanos, incolasque præceptis Christianis imbuisse. Ex quibus liquet, viros hosce sanctos opera zeli animarum maximo in pretio habuisse, ac quieti, & solitudini suæ anteculisse.

Probatur 2. Autoritate Doctoris Angelici; qui 2. 2. quæst. 30. art. 4. docet; misericordiam cultui divino præferri, secundum illud Osee 6. 6. *Misericordiam volo & non sacrificium.* Non quod misericordia, quæ hominem respicit, præstantior sit actu sacrificii, ut manat à Religione, quæ Deum respicit, & inter virtutes morales primum locum obtinet; quia Dei cultus est, teste D. Thoma 2. 2. quæst. 81. art. 6. Sed quia misericordia, quæ animarum salutem succurrit, à Charitate imperata est, quæ virtus Theologica, Religione, cæterisque virtutibus moralibus est excellentior. Rursus idem S. Doctor 2. 2. quæst. 92. art. 2. ad 3. disertè tradit; nobiliorem esse modum provocandi homines ad devotionem, per doctrinam & prædicationem, quam per cantum. Atque hac de causa Episcopis, Prælati, & Diaconis, quibus per doctrinam & prædicationem morta-

lium animas ad Deum provocare competit, non esse insultandum cantibus, ne hæc ab excellentioribus, majoribusque munitis retrahantur: allegatque ibidem S. Gregorii Magni, Pontificis exemplum ac decretum: qui Romæ sedens coram S. Petri Apostoli corpore, ordinavit, ut Diaconi verbum Dei annuntiarent, non cantui vacarent: Subdiaconi verò, alique minoribus ordinibus initiati, in choro Deum canendo laudarent, apposita quoque pœnâ: Si quis contra hoc decretum fecerit, Anathema sit.

Si igitur quandoque contigerit tentari Novitium Societatis, trahique ad vitam solitariam, in qua plus queat vacare orationi, expendat nobilitatem actionum zeli animarum, & vocationem suam circa has versantem, magis altimet: & ad easdem vel à Tyrone se præparet, atque excuret exemplo R. P. Didaci Martinez, viri à Societate nostra zelosissimi, qui crebrò de hac Regula secunda Summarij, meditationem suam instituebat, sibi que identidem oggererat: Didace, religiosi hominis est, nosse Institutum suum, & observare illud, ac de ipso rationem reddere mundo. Institutum autem Societatis est, salus & perfectio propria, deinde salus, ædificatio, & perfectio proximorum; idcirco cures choro, scito obligationem tuam, atque huic omnibus viribus tuis responde & fac satis.

II. Altera tentatio Tyrone Societatis invadens, ut experientia docuit in variis, est, aspirare ad rigorem majorum, ordinemque penitentis, junioris.

R

junius,

II
Præstant
austeritatis
deditis.

junis, vigiliis, ciliciis, aliisque corporis afflictationibus crebrioribus deditum: ut verò tentationem ejusmodi facilius Tyro retundat; scire eum oportet. Instituta propria, alienaque salutis ac perfectionis studio & labore ex professo occupata, aliis his non occupatis, licet rigidioribus præcellere. Quamvis enim austeritates hæc sanctæ ac Deo gratæ sint; longè tamen Deo gratiores sunt actiones, promoventes salutem & perfectionem animarum. Patet id rursum. 1. Exemplo Christi Domini Salvatoris nostri, qui vitam communem elegit, ut zelum animarum melius exerceret. 2. Opera pœnosa proficunt ea exercenti, opera zeli multis proficua sunt. 3. Opera pœnosa opera sunt penitentis & mortificationis; opera zeli, opera sunt Charitatis, quæ virtutum Regina est, sunt opera misericordis spiritualis, quæ aliis præstantiora existunt.

Diserte ac prolixè id probat Divus Chrysostomus, Homil. 25. in Epist. 1. ad Corinth. in qua ita loquitur: *Licet jejuando, humi dormiendo, corpus maceraveris, nullam autem proximi curam habueris, nihil egregium feceris. . . Tu igitur, mi frater, quamvis fame conficiaris, quamvis humi jaceas, quamvis cinerem comedas, quamvis insuper lacrymis mades, & nihil cuiquam proficias (seu proffis) nihil magnum facis.* Idem Orator ait. Orat. 5. contra Judæos ait: *Quid huic potest equiparari? Quod neque jejunium, neque humi peracta cubationes, neque pervigilia, neque aliud quidpiam potest efficere, effici fratris procurata salus:*

scilicet hoc, ut os tuum, aliis immundum plurimisque peccatis sedatum, fiat si. ut os Det: non homo, sed Deus istud promittit: Si unum quempiam eduxeris (de coeno flagitiorum) ut os meum eris. Scilicet os tuum purum, sanctumque evadet.

Apud Rosweidum in Viris PP. L. 1. cap. 16. Paphnutio Abbati in summa austeritate, ac majore, quam servetur in ullo Ordine Religioso, viventis, atque oranti divinitus revelatum est, eum non excessisse perfectionem cujusdam tibicinis, qui recenter à latrocinis, aliisque sceleribus abductus fuerat, cum autem accuratè Paphnutius eum examinaret, quidnam unquam ab eo rectè gestum fuisset, hoc solum invenit, quod adhuc vitam latronis agens, Virginem Deo devotam, cui erat à latronibus virium inferendum, liberavit; & alteri mulieri, in solitudine erranti, vim non intulerit; sed trecentis aureis donatam dimiserit, ut maritum cum liberis, ob debita in carcerem conjectum, liberaret. Si ergo hominem tantis ante criminibus obnoxium, opera Charitatis pauca æquarunt meritis tam sancti Eremitæ, in summo jejuniorum, paupertatis & carnis macerationis rigore, vitam agentis, quanto majorem meritorum cumulum parient, innumera opera Charitatis, zeli, & misericordis spiritualis, quæ in Societate cum gratia Dei præstamus, & tanquam annulos in catena aurea connectimus? Hæc igitur Tyro Societatis, ad ordinem rigidiorum, à Demone sollicitatus, opponat, vocationem suam maxime ducat; firmèque teneat veritatem sententiam.

sententia, à Sancto Dionysio Areopagita prolata. c. 3. de coelesti Hierarch. *Bivivum omnium divinissimum esse, cooperari Deo in salute animarum.* Dedant igitur se alii operibus penosis maximis ac plurimis; tu fini tuo consentaneis ac moderatis contentus, *vade & annuntia regnum Dei.*

III.
Præf. 107,
operibus
miserico-
diæ cor-
poralis
vacanti-
bus.

III. Alius inter Tyrones Societas, à Veteratore Ilygio nonnunquam tentatur, ut redeat aut ad statum mundanum, aut ad statum Ecclesiasticum, aut ad alium statum religiosum, in quo queat opera misericordiae corporalia obire, hospitalitatem exercere, esurientes pascere, ægris inservire, mortuos sepelire, largas eleemosynas distribuere valeat. Fateor, præclara ista sunt opera; & vix ulla magis in sacris paginis commendata, atque eleemosynæ: Eccli. 3. *eleemosyna à morte liberat, & ipsa est, quæ purgat peccata, & facit invenire misericordiam, & vitam æternam.* Et in Evangelio legimus, Supremum Judicem in die iudicii, ita opera misericordiae corporalia laudaturum, tanquam si nullius alterius operis boni meminisset, *Venite Benedicti Patris mei: esurivi enim & dedistis mihi manducare.* &c.

At animas pascere, verbum Dei prædicando; morbos spirituales depellere instruendo, mortuos ob peccata, vitæ gratiæ restituere, absolvendo, aliæque Charitatis & misericordiae spiritualis opera præstare, an non longè Illustriora sunt opera? Si tanta promittit Christus illi, qui juvat corpus egeni, quod tamen non raro Deus vult affligere; quid præmii & laudis

obtinebit, misericordia spiritualis, cum anima, pro qua Christus mortem oppetiit, adjuvatur? Plus quàm cælum distat à terra, & plus quàm cælum majus est terrâ, excedit zelus animarum, excellentissimam & privilegiis dotatam virtutem eleemosynæ. An non Redemptor noster ipse præclaro id exemplo docuit? Vocat is ad munus Apostolicum non acrimen, dicens: *Sequere me: cumque ille respondisset: Domine permitte mihi primùm ire & sepelire patrem meum protulit Dominus auream illam sententiam: Sine ut mortui sepeliant mortuos suos: tu autem vade & annuntia regnum Dei.* Lucæ c. 9.

Idem docet S. Chrysostomus in Epist. 2. ad Corinth. c. 3. inquit: *Nihil est enim quod anima possit æquiparari, nec universus quidem mundus. Itaque etsi immensas pecunias pauperibus eroges, plus tamen efficiet, si unam converteris animam.* Idem Homil. 3. in Gen. ait: *Ut anima corpore melior est, ita his qui indigentibus pecunias & facultates suppeditant, majoribus premiis digni sunt hi, qui admonendo & continuè docendo in viam rectam supinos ac desides inducunt, monstrando eis virtutum divinarum fragrantiam & vitiorum malevolentiam.*

Hæc aliæque motiva inflammaverunt S. Ignatium, ut totus in eas actiones raperetur, ab initio conversionis usque ad vitæ metam. Exemplo est, quod egit Anno 1535. Aspetit, ubi indies catechesin explicuit, ter in hebdomade, licet æger, ad populum dixit, tanto concursu, ut templum omnes non caperet, clerum dissolutum & lubricum reformavit, lusuum veterum usum & abu-

sum sustulit, leuem seminarum ornatum, tam potenti oratione perstrinxit, ut in fletum ingentem erumperent, facies cadendo laniarent, capillum evelerent, & ornatum periculosum in signum poenitentis animi, publicè abjicerent. Leviculas personas ad pudorem adduxit, jurandi consuetudinem abrogavit: usum meridianæ precationis pro peccato lethali obstrictis, induxit, Solidaritatem S. Sacramenti ad curam pauperum honestorum, & occultâ penuriâ pressorum, instituit: hæc fuere initia, postmodum in omni vita, continuata & mirè aucta Tanner. in Sac. apost. imit. p. 13.

Ejusmodi quoque zelus, intar venti vehementis, impellebat S. Indiarum Apostolum Xaverium, ut nihil nisi animas peteret: *Domine da mihi animas*, quibus conquirendis una non sufficiebat regio, sed ferebatur ex Italia Goam, Goâ in Indiam, in Malabariam, in Travancoridem, in Insulas Molucas, in Japoniam, denique in Chinam. Ut vita ejus recenset.

Non abfimilis zelus stimulabat S. Franciscum Borgiam, cum enim P. Jacobus Laynez secundus Societatis Jesu Præpositus Generalis, jussisset scribere, quotquot desiderarent, vel proficisci ad Indos, vel pueros docere Grammaticam, in Europa: suâ manu scripsit: optare se apud Indos sanguinem fundere pro salute animarum & Christi nomine, peteretque, ut ad hoc juvaretur: veluti *In vita ejus refertur*. Idem zelus in innumeris viris Apostolicis Societatis nostræ efluxit, quos partim Confessores, partim Martyres, gemino tomo Tannerus complectitur.

Quapropter Charissimi, si quandoque Cacoda non, tranquillitatis ac quietis vestra hostis, ad vocationem vestram, sub prætextu vel solitudinis, vel austeritatis majoris, vel eleemosynæ dandæ, deferendam instiget, Institutum nostri excellentiam in memoriam revocate, & technas inimici facillè repellitis: vidistis enim Institutum nostrum quod Apostolicum est, & non solum propriæ salutis & perfectionis studio, sed etiam alienæ, ex fine præcipuo, occupatur; aliis orationi, contemplationi, psalmodiæ & choro dumtaxat vacantibus, esse excellentius: Quænammodum Christi Domini, S. Joannis Baptistæ, S. Antonii, & S. Benedicti exemplo, nec non Doctoris Angelici testimonio comprobavimus. Vidistis quoque Institutum nostrum, alia rigidiora transcendere, tamen quia Christum sequimur, multis optulamur, & charitatis, virtutis omnium præstantissima operibus concatenatis inhæremus, quod S. Chrysostomi sententiâ, omnibus austeritatibus anteponitur. Vidistis Institutum nostri labores, eleemosynis, aliisque misericordiæ operibus corporalibus præcellere, quia spirituales sunt, & circa animam milles corpore præstantiorem versantur. Quæ rationes S. Patriarcham nostrum, S. Indiarum Apostolum, S. Franciscum Borgiam, tanto zelo & fervore succenderunt. Eadem igitur & nos in vocatione, ejusdemque estimatione, non solum confirmet, sed etiam ad omnia charitatis & zeli opera, Instituto nostro consentanea, strenuè exercenda, regnumque Dei, pro viribus, omnibus annuntiandum animent, & inflammet.

EXHOR-